

Tema broja:
IGOR ZIDIĆ –
70 GODINA ŽIVOTA

Igor Zidić

Pjesme

MAJSTORI SVJEĆARI

Slavku

Majstori, koji god bili,
ugasite ili upalite svijeće:
neka se i ovdje
nešto dogodi
ili ne dogodi.

Vatra izjeda obalu,
svijet je podjetinjio,
samo djeca stare, siva, bez osmijeha:
možda im za usnama
već niču oštri očnjaci.

Budale se zamataju u novine
i mile iz golemih brda otpada.
Svijetom sada ravnaju slastičari
dugih i tankih, ženskih prstiju
kojima razvlače šlag
i crtaju srca na izlozima.

Ne pretvarajte se, gospodo:
traju i dugo će potrajati
ozbiljna vremena,
ako Vrijeme samo dotad ne istekne.

Mogao bih vam i ja
na uho šapnuti: *Sadite,*
prijatelji, luk, cijepajte drva,
ionako vam je uzaludan trud.
Vaše su izvrnute oči, reče Slavko,
pune čuđenja.
Bože, na što je mislio? Nije, valjda,
i on htio pohvaliti pjesnike
nalazeći da su *čuđenje u svijetu,*
a drugi da to nisu?
Ja bih, radije, rekao, majstori svjećari,
da vam je začuđenost u očima
od gledanja unutra: kao kad se,
iz vrta ili s ulice, naginjete kroz
prozor i napregnuto motrite
u svoje sjenovite sobe,
u svoje tamne iznutrice.

To je ono što doista vidite, između kapi
žuč i krvi, dok vam u glavi
tutnje oceani koje ste sanjali, a niste
uživo gledali, ni njima brodili,
ni u njih zaranjali.

Sve su to slike iz jastuka koje čine
da se u snu znojite;
tu i tamo krikne jedan od vas
izgovarajući neko ime
– strano možda, a možda tek nerazgovjetno –
pa ne znamo poziva li koga upomoć
ili izvikuje glasno da i druge upozori:
Netko dolazi! Budite oprezni!

Nema više boja jer i one žive od svjetla;
iz crnila se širi muk
od vlažnih podruma do u prašna potkrovlja.

Čime se, dovraga, bavite majstori?
Užgite ili zgazite tu hipotetičnu svijeću:
slutimo da se ništa neće dogoditi,
da nitko od nevjeha neće pronaći
što vi, majstori, tobože tražite:
izgubljenu žigicu, kremen, iskru, krijesnicu.

Bavili se vi proročanstvima ili zapisivali
što god vam padne na pamet: Orion, Kasiopeja,
Antares, Vega, Sirius – sve ide svojim tijekom:
Sunce otapa led; oko vas, majstori, rastu vode,
valovi odnose lijepu našu,
sklada se glazba Atlantide:
u pustom dvorištu,
u praznoj školskoj klupi.

Znamo, unatoč svemu,
da se ništa neće dogoditi
ako se ne dogodi Ništa.

Možda netko slučajno pronađe izgubljenu žigicu,
a možda se i ne sjeti čemu je služila.

8. lipnja 2010.

LJETO ISPUNJENIH I NEISPUNJENIH OBEĆANJA

Nekoliko mladića usklađuje
peripatetičko svoje kretanje
(po stazicama franjevačkog klaustara
i, u visini, rubom terase)
s govorenjem i čitanjem stihova;
ne čine im se ni laki, ni teški
kako i priliči glumcima
koji – pod budnim okom redatelja –
daju sve od sebe ne bi li uvjerljivije bili
netko drugi: izgovarat će tuđe riječi
kao da govore svoje, glasom
koji, sred mjesta stoljetnih molitava,
hoće objektivnim učiniti ono što je, izvorno,

bilo osobno; osuđeno da živi
među sklopljenim koricama i čemu više godi
tišina samostanskog kamenja nego slikovitost
latentne – makar i pitome – pozornice.
Četiri mlada čovjeka – Rajko, Filip,
Boris, Željko – tako zdušno preuzimaju
na se teret mojih riječi
– njihove zamke, greške, nejasnoće –
da se pitam kakva je večeras moja dužnost?
Moram li i ja pronaći glas drugoga, biti drugi,
da bih uvjerljivije iskazao sebe?
Pomno pratim odmjerene pokrete glumaca,
dobar izgovor, valjane naglaske
na osjetljivim dijelovima teksta ne bih li
odgonetnuo tajnu otuđenja.
U jednom trenu pomislim
da sam otkrio srž njihove umjetnosti:
njihove misli nisu ovdje, oni se,
slobodni od sebe i svojih briga,
šću redateljskim stazama
kao duhovi ljetne noći: ispunjeni
koliko je neophodno, prazni koliko treba.
U toj se ravnoteži bića-nebića otvori
pustinjsko more: dok iluzija glume traje svatko će
od njih proći kroz pogibeljnu pukotinu
kao anđeo: netaknut, neozlijeđen,
a onda odbaciti, u trku, svoj kostim,
sebe drugoga, i nastaviti tamo gdje je jutros stao.
Mene razdiru misli proturječne,
sukobljuje se stvarnost s priviđenjima:
mislim, iz kaosa koji živim,
na prkosno i divlje, lijepo djevojačko lice
koje spazih u prolazu. Ono bi, da sam ga uspio
dotaknuti – a nisam – bilo izmijenilo
moj život.

1991/2002.

NAGOVJEŠTAJ ZIME

U visini
Tanak prasak stakla

Čaša? Strijela?

Na ostruganu zidu
ostaci
posustala ljeta:
paukova mreža,
prozirno krilce leptira
suho kao vosak,
kineska sjena cvijeta
koji je ubrala Luce
i potom ga, umorna,
ispustila iz ruke

U prozorskom krilu
promakne
sjena oblaka

Nisko već sunce osvjetli,
nejakim svojim zrakama,
lugarevu sjenicu:
pred njom, u otvrdlome tlu
otisci nožica
razigranog kosa

Ulazimo u studeni mjesec godine.
Sveta Kata – snijeg na vrata.

Odlijeće i brzo pada
zadnje, sa stabala, lišće

Na cesti, vjetar – pod nogama – okrene
omotnicu izgubljena pisma:
ružičasto-plavim slovima
pisalo je, u pečatu, ukrug:
Am Freiburg 12 Oct 1999,
a dalje ništa: kiša je isprala
adresu primatelja, ime i prezime
onoga koga, izdaleka, netko treba

i onoga, također, koji je, uoči zime,
možda zatražio pomoć ili zaiskao
poticajnu riječ

Odjednom me preplavi jad:
kao da sam, u šumi, naišao
na dva mrtva, mlada tijela

2001.

BIDERMAJERSKA LEŽALJKA, NOĆ

I sivo, i modro
biva crveno:
hlače,
košulja –
dijelovi
moje garderobe –
prsluk,
nekoliko intimnih predmeta,
gdjekoji komad
rublja: još prije pet minuta
sve bijaše crno
poput noći:
kao da smo zalutali ili da nas je netko
željeznom rukom ugurao
u kuću žalosti: nijemu,
pomalo morbidnu, sjetnu,
nadasve odmjerenu.
Da, bile su tu i Macanudo cigare
– *heche a mano* –
fino uvijene u Santiagu, Dominikana, od tankih listova, opojna vonja:
gotovo crnog, leopardskog,
smućujuće gustoće, s otiskom
ženskoga kažiprsta
i okusom vlažnih bedara.
Tropi se znoje
mladim znojem: odjekuju krici
neprestance – jutrom kao ispaljeni
iz puške, noću poput hropca

u krošnjama.
Krici
iz dubine
mračne šume
što se, prijeteći,
naslanja na kuće.

Uvlačim se u taj *melange*
krvi, mladosti, mraka, zalâ
i ćutim strujanje
nejasne pogibelji.
Iz mojih se nozdrva
– bijeli kao pričest –
izvijaju u prostor
pramenovi dima:
čujem bijesno kopitanje
de Chiricovih konjâ.
Tutnje li ti udarci
u dubini uha ili tek slutim
Što ću, uskoro, čuti?

Soba se uvija u plavičasto duhanski ogrtač:
svud uokol ostavljene čaše
s whiskyjem, vinom, jezerskom vodom.
Na ležaju rasječena jabuka, nož, nekoliko
kapi krvi... Sve crveno, u hipu
uronjeno u masnu i tmastu
kupku ...

Ili je to bila samo izopačena
slika mašte, što buja
poput penjačica i paprati
u zabranjenoj šumi?

Nije to ni bila naša odjeća,
nisu to bile čaše s pićem,
nije to bilo ništa od svega što zamišljamo
dok sanjarimo: malo u ovom,
više u drugom svijetu.

Možda su to ranjena, neodoljivo nježna
stopala Divljane, prohodeći
kroz taj krajolik

– i kroz moj um, također –
izbodena trnjem, krhotinama stakla,
bodljama od logorske žice,
ostavila lagašan trag
na tepihu, na ležaljci
i na mojim usnama?

S jeseni 2003.

INVENTURA LJETA

Polako diše
krajolik:
mreška se more
i hladi ga,
još toplog od minulih dana,
blag,
no ipak sjeverni,
dah s planine

Lijepo se ljeto povuklo,
za svjetlom,
uvis,
u vedrinu

U prozoru
cvijeće više ne pjeva
i jedva da još šapne nešto
listu list
prije noći
opojne

Sve sahne;
nečujna
i jedva zamjetna
stiže mijena
od godine:
i što je, jučer, jedro,
zvonilo na granama,

sada se javlja
glasom
promuklim

Na terasi,
u ležaljci,
na kojoj sam
– s mislima pustopašnim,
ljetnim –
suncu izlagao
svoje tijelo,
ostao je šešir slamnati
i knjižica mala,
crvena,
Leopardijevih stihova

U ranu jesen 2002.

MORSKI DUHOVI

Iz sjene
bolskih borova
– taknut vrućicom –
motrim,
u današnje popodne,
od srebra more:
obala se Hvara, sjeverna,
gubi u izmaglici.
Možda su to dimovi
što se krađu
kroz maslinike,
a možda nam oblak
sićušnih kapi,
na putu prema kopnu,
zastire vidik?

Ne čuju se, nikako,
glasovi odraslih,
a dječji žagor, uzvici, smijeh

– što dopiru iz daljine –
cijeli taj prizor čine
još nestvarnijim.

Tko zna
stižu li do mene
glasovi današnje djece
– moje i tuđe –
ili mi vjetar donosi
zvukove iz djetinjstva,
glazbu davnih dana?

Razgovijetno čujem Nenu (mrtav),
Edu (mrtav), Radu (mrtav),
Ivana (mrtav), Jelenu (mrtva),
Ivanu (mrtva) i druge,
drage i bliske,
umrle prerano, unesrećene,
ubijene ili samoubojice,
i one, također, izgubljene
u svijetu.
Još nisu zacijelile rane
od mladih poljubaca,
a sve je već prošlost
izgubljena
ili će to uskoro biti.

Na duhove prijatelja mislim
i sve ih čujem
u ovaj sivi, vjetroviti dan
dok u kanalu vrije more
i kroza nj bešumno ponire,
lijepa – i teško ukrotiva –
jedrilica klase R 5,5
kakvih već odavno nema
na regatama ni na vezu.
Na takvoj sam nekoć jedrio
uz Gospu od Prizidnice, pa oko Šolte
i Brača
s kapetanom barba Jakovom (također pokojnim),
koga sam volio
kao stoika i mudraca,
što je doista i bio.

Kad pokušam izdvojiti i zadržati u pamćenju
neki od tih glasova
ili se prisjetiti kojega detalja
– a svi su, tobože, tu, u mome oku ili sluhu –
kad pokušam, pod rukom, oćutjeti *argolu*,
dotaknuti jedreno vitlo,
cijela se ta ozvučena slika,
satkana od paučine sjećanja,
raspline i nestane
kao da je nigda
nije ni bilo.

Gdjekad, u slikama sna,
zatitra tek osmijeh
moga kapetana.
Vidim ga, kao u zrcalu, blažena,
dok se dim iz njegove lule
povija *kuvertom*
i pomalo zastire
glisere i turiste, trgovce i šarene suncobrane;
obala izranja u drevnoj svojoj
nenapučenoj ljepoti;
budi me opet didova *slá'ka čakavica*
i ćutim kako se sa žala širi
vonj pakline
i odzvanja čekićanje kalafata.

Jesu li to, Gospode, bile slike
iz moga *ditinjstva*
ili si preda mnom rastvorio
– i brzo zaklopio –
neku staru, grčku slikovnicu?

Bol na Braću, ljeto 1998.